

Številka: 00104-315/2018/7

Datum: 20. 12. 2018

Odgovor na poslansko vprašanje dr. Franca Trčka v zvezi z možnostjo reorganizacije socialnih politik v Sloveniji

Vlada Republike Slovenije je prejela pisno poslansko vprašanje dr. Franca Trčka v zvezi z možnostjo reorganizacije socialnih politik, in sicer sprašuje:

- 1. Kdaj se bo, na primer po finskem vzoru, lotila reorganizacije izvedenih socialnih politik na način vse na enem mestu, kar je spraševal že predhodno vlado?*
- 2. Kdaj in kako bo vzpostavila mrežo socialne senzibilnosti, ki bo osnova za ustrezne oblike pomoči, saj se nam preprosto dogaja, da ostanejo socialno najbolj ranljivi nevidni?*
- 3. Kako bodo v to mrežo vključene nevladne civilno-družbene organizacije in združenja?*

Vlada Republike Slovenije se zaveda pomembnosti dostopa državljanov do storitev na način vse na enem mestu. Tako je za zagotavljanje materialne varnosti že bila vzpostavljena enotna vstopna točka za materialne pravice. V izogib neuspešnosti sicer dobro zastavljenih programov in za reorganizacijo izvedenih socialnih politik na način vse na enem mestu Vlada Republike Slovenije meni, da je ključno povezovanje socialnih, zdravstvenih, izobraževalni in drugih politik. Za ta namen že poteka medresorsko povezovanje in sodelovanje, kot na primer v okviru projekta socialne aktivacije, v procesu razvoja sistema dolgotrajne oskrbe, deinstitucionalizacije.

Pomembne korak na tej poti pomeni tudi izvedba dolga leta pričakovane reorganizacije centrov za socialno delo, saj centri za socialno delo predstavljajo tisto vstopno točko, kamor se državljani lahko obrnejo in začnejo razreševati svoje stiske, pri svojem delu pa so tesno povezani tudi z drugimi organizacijami, na primer zdravstveni službami, vrtci, šolami, uradi za delo, policijo, nevladnimi organizacijami. ipd. Če do razrešitev problematike ne pride že s samo obravnavo na centru za socialno delo, pa državljane za razreševanje njihovih stisk in težav lahko kompetentno usmerjajo na druge institucije ali v ustrezne socialno varstvene programe, katerih izvajalci so pogosto tudi centri sami. Pri tem gre tako za probleme posameznika z vidika zdravja, duševnega zdravja, pomoči pri urejanje družinskih odnosov ali pomoči pri vzgoji otrok ter skupin za samopomoč in podobno. Ob tem velja posebej izpostaviti, da centri za socialno delo kot koordinatorji v lokalni mreži pluralnih programov socialnega varstva posredujejo informacije državljanom o ponudbi programov in odpirajo poti za vključevanje uporabnikov v pluralne program za reševanje stisk in težav.

S 1. 10. 2018 je v veljavo stopila ena od treh sprememb načrtovane reorganizacijo centrov za socialno delo – to je sprememba organizacijske strukture. Ustanovljeni je bilo 16 novih centrov za socialno delo, ki so nastali s spojitvijo dotedanjih centrov za socialno delo, le-ti pa so postali enote novih (območnih) centrov za socialno delo.

Sprememba organizacijske strukture prinaša prednosti tako uporabnikom kot zaposlenim. Z uvedbo nove organizacijske strukture je na ravni novoustanovljenega centra za socialno delo

organizirana skupna splošna služba, služba za odločanje o pravicah iz javnih sredstev in skupna strokovna služba, ki vključuje službo za koordinacijo in pomoč žrtvam (interventna služba, krizni centri). Predvideva se, da bo znotraj skupne strokovne službe delovala tudi mobilna strokovna enota. Z oblikovanjem skupnih strokovnih služb in mobilnega tima se vzpostavljajo pogoji za poglobljeno strokovno delo na področju socialnega varstva, saj bodo lahko v postopke, ki se vodijo na enotah centrov za socialno delo in pri obravnavi katerih je potreben interdisciplinaren pristop, vključeni strokovnjaki različnih profilov s specifičnimi znanji, ki prej posameznim centrom za socialno delo niso bili na voljo. Uvedba naslednje spremembe v sklopu reorganizacije centrov za socialno delo – uvedba informativnega izračuna, bo uporabnike razbremenila vlaganja vlog za letne pravice, hkrati pa bo zaposlenim na enotah centrov za socialno delo dolgoročno prinesla razbremenitev administracije in upravnih postopkov, z namenom, da bodo pridobili več časa za delo z uporabniki in več terenskega dela. S spremembo organizacijske strukture se ni posegalo v sistem dostopnosti centrov za socialno delo za uporabnike (ohranile so se prednosti nekdanje organizacije centrov za socialno delo, ki omogoča neposredno dostopnost uporabnikom), enote centrov za socialno delo še naprej delujejo kot vstopna točka za vse pravice uporabnikov in izvajajo strokovne naloge, socialno varstvene storitve, javna pooblastila in različne socialno varstvene programe.

Sprememba organizacijske strukture centrov za socialno delo je bila procesno in vsebinsko izjemno kompleksen projekt ter izziv, ki je ostajal nerešen več kot 20 let. Ob tem se Vlada Republike Slovenije zaveda, da organizacijska sprememba ne razrešuje vseh izzivov, s katerimi se soočajo centri za socialno delo, predstavlja pa podlago za pripravo vsebinskih sprememb dela na centrih za socialno delo, ki se jih skupaj s stroko želi doseči v naslednjih letih. In eden od ciljev vsebinskih sprememb je tudi povezovanje in čim boljše sodelovanje z drugimi institucijami v dobrobit državljanov.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti tudi sicer sodeluje v kar nekaj projektih, s katerimi se želi poti za uporabnika poenostaviti in povezati. Tako je bila za pridobivanje pravic iz javnih sredstev, ki pomenijo zagotavljanje materialne varnosti posameznika ali družin, vzpostavljena enotna vstopna točka, ki omogoča upravičencem, da na enem mestu uveljavljajo vse transferje iz javnih sredstev, ki so neposredno odvisni od dohodkovnega in premoženjskega položaja upravičenca.

Kot dober primer povezovanja različnih socialnih politik velja izpostaviti projekt socialne aktivacije, v katerem sodelujejo centri za socialno delo in uradi za delo Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje. Projekt socialna aktivacija naslavlja problematiko zelo dolgotrajno brezposelnih oseb in dolgotrajnih prejemnikov denarnih socialnih pomoči, ki imajo različne kompleksne socialne (in zdravstvene) probleme, so v ranljivih situacijah, tudi zaradi spleta življenjskih in objektivnih (zaposlitvenih) okoliščin že dalj časa brezposelni in/ali v denarnih stiskah (tudi prezadolženi) in so torej v ranljivih situacijah, zaradi katerih jim grozi zdrs v socialno izključenost. Zato je namen socialne aktivacije preko aktivnega urejanja socialne situacije/problematike oseb, informiranja in podpore za opolnomočenje, dviga različnih funkcionalnih kompetenc, širjenja socialnih omrežij in stikov ter dviga delovnega potenciala (s pridobivanjem novih spretnosti in znanj) podpreti ljudi za njihovo reaktivacijo, integracijo v različne družbene sisteme in posledično ponovno vključitev na trg dela oz. v zaposlitev (na odprtem trgu ali v socialna podjetja ali v še bolj prilagojene oblike zaposlitev).

Pomembno je tudi, da se centri za socialno delo vključujejo v vse tiste dejavnosti in projekte, ki pripomorejo k izboljšavam na področju socialno varstvene dejavnosti in kjer bi vloga oziroma sodelovanja centrov za socialno delo pomenilo dodano vrednost in pomemben člen za izpeljavo projekta. Aktualen primer povezovanja med zdravstvenim in socialnim resorjem je projekt SOPA - »Vzpostavitev interdisciplinarnega celostnega pristopa k odkrivanju in podpori pri opuščanju tvegane in škodljivega pitja alkohola med odraslimi prebivalci«, katerega namen je zmanjšati čezmerno pitje alkohola in njegove negativne učinke na zdravje obravnavanega ter

vzpostaviti odgovoren odnos do alkohola pri vključenih deležnikih. S podporo pri opuščanju tvegane in škodljivega pitja alkohola posameznika posredno prav tako zaščitimo pred potencialno izgubo zaposlitve zaradi težav, povezanih z alkoholom.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti se trudi biti v čim boljšem stiku z nevladnimi civilno-družbenimi organizacijami in združenji. Sodelovanje je na zelo visokem nivoju predvsem s tistimi organizacijami, ki so izvajalci socialnovarstvenih programov, programov za invalide ter programov v pomoč družini in so financirani preko javnih razpisov ministrstva. Ministrstvo kontinuirano spremlja delovanje vseh socialnovarstvenih programov, in se odziva na njihove pobude, ki jih zaznavajo pri delu z uporabniki na terenu. V zadnjem času je veliko pozornosti namenjene povezovanju z zdravstvenimi službami in lokalnimi skupnostmi, še posebej z namenom vzpostavljanja skupnih programov tako preventivnih kot tudi programov obravnave že zaznanih težav.

Ministrstvo za zdravje sistematično zasleduje cilj zagotavljanja varovanja in krepitve zdravja ter zagotavljanja enakosti v zdravstveni oskrbi za ranljive skupine prebivalstva.

Najrazličnejši ukrepi in aktivnosti se izvajajo v okviru Programov varovanja in krepitve zdravja, s katerimi redno sofinancira programe nevladnih organizacij, ki so posebej usmerjeni v ranljive skupine. V obdobju 2017 do 2019 Ministrstvo za zdravje sofinancira 81 večinoma nevladnih organizacij, ki izvajajo programe, namenjene različnim ranljivim skupinam, kot so zasvojeni, socialno ogroženi, starejši, ruralna populacija ter otroci, in sicer v različnih okoljih, kot so šolsko, delovno in lokalne skupnosti. Vsebinsko programi obsegajo: programe preprečevanja rabe, škode in odvisnosti zaradi dovoljenih in prepovedanih drog ter nekemičnih zasvojenosti, krepitve duševnega zdravja, opolnomočenja in ozaveščanja na področju kroničnih nenalezljivih bolezni, ter programi za zdravje otrok v povezavi z okoljem.

V okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike se izvaja projekt za »Celostno zgodnjo obravnavo otrok s posebnimi potrebami«, ki je usmerjen v podporo otrokovemu razvoju in izboljšanju kvalitete življenja družine otroka s posebnimi potrebami ter povečanju njihove socialne vključenosti. V okviru primarnega zdravstvenega varstva poteka projekt za zmanjševanje neenakosti v zdravju v povezavi z lokalnimi skupnostmi po modelu skupnostnega pristopa z namenom zagotavljanja podpore pri izvajanju preventivnih programov za različne, zlasti ranljive ciljne skupine. Ranljive skupine namreč težje dostopajo do sistema zdravstvenega varstva, vključno s preventivnimi programi, hkrati pa je lahko otežena tudi njihova skrb za lastno zdravje. Zato številni zdravstveni domovi v Sloveniji izvajajo program »Nadgradnja in razvoj preventivnih programov« za vključevanje ranljivih oseb v preventivne programe. Program obsega različne aktivnosti, med drugimi na primer: dodatne preventivne obravnave v patronažnem varstvu, torej v domačem okolju, stopnjevane intervencije za starše otrok in odprta vrata za zdravje na lokacijah partnerjev iz socialnega sektorja in nevladnih organizacij.